

Бердичевська Ірина Валентинівна,

викладач,

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж

імені Маркіяна Шашкевича»,

м. Броди, Україна

ira.berdychevska@gmail.com

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Анотація У статті розглянуто проблему формування професійно-творчого потенціалу майбутніх педагогів у процесі іншомовної проєктної діяльності. Обґрунтовано значення творчості як ключової складової професійного становлення сучасного вчителя, здатного до інноваційної, дослідницької та комунікативної діяльності. Визначено взаємозв'язок між професійно-творчим потенціалом і педагогічними компетентностями, окресленими у новому професійному стандарті педагога. Запропоновано методичні умови ефективного формування професійно-творчого потенціалу через упровадження іншомовних проєктів із використанням цифрових інструментів.

Ключові слова: професійно-творчий потенціал, іншомовна проєктна діяльність, цифрові технології, педагогічні компетентності, майбутні педагоги.

Annotation. The article examines the issue of developing the professional and creative potential of future teachers in the process of foreign language project-based learning. It substantiates the importance of creativity as a key component of the professional growth of a modern teacher capable of innovative, research, and

communicative activities. The interrelation between professional and creative potential and the pedagogical competencies outlined in the new Professional Standard for Teachers is defined. Methodological conditions for the effective development of professional and creative potential are proposed through the implementation of foreign language projects using digital tools.

Key words: *professional and creative potential, foreign language project activity, digital technologies, pedagogical competencies, future teachers.*

Вступ. Актуальність підготовки майбутніх педагогів полягає у формуванні їх професійно-творчого потенціалу, який включає креативність, комунікативність, здатність до інноваційної діяльності та міжпредметної інтеграції. Іноземна мова виступає не лише засобом комунікації, а й ефективним інструментом розвитку професійно-творчої компетентності студентів. Проектна діяльність у навчанні англійської мови стимулює інтеграцію знань, розвиток критичного мислення та самостійності, сприяючи формуванню майбутніх педагогів, готових до творчої професійної реалізації.

Мета статті - розкрити методичні підходи та педагогічні умови формування професійно-творчого потенціалу майбутніх педагогів у процесі іншомовної проектної діяльності.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах динамічного розвитку освіти, глобалізації та цифровізації суспільства особливої актуальності набуває формування професійно-творчого потенціалу майбутнього педагога. Саме творчість визначає здатність учителя адаптуватися до нових викликів, знаходити нестандартні рішення в освітньому процесі, розвивати критичне й креативне мислення учнів. Творчий потенціал педагога є основою його професійної самореалізації, педагогічної майстерності та інноваційної діяльності. Тому у процесі підготовки майбутніх учителів важливо створювати умови, які стимулюють розвиток творчого мислення, ініціативності, відкритості до експериментів і самовдосконалення.

У науковому контексті *формування професійно-творчого потенціалу* розглядається як цілеспрямований процес створення педагогічних умов, що забезпечують становлення здатності майбутнього педагога до творчого пошуку, інноваційної діяльності та рефлексії власного професійного зростання. Поняття творчого потенціалу особистості визначають як сукупність здібностей, знань та ресурсів, які включають творчу уяву, аналітичне мислення та здатність до інновацій; дозволяють особистості виявляти креативний підхід до вирішення проблем та досягати творчих результатів; сприяють творчій самореалізації особистості фахівця [3, с. 287]. Використання терміну «формування» є доцільним, адже воно підкреслює саме педагогічну дію — створення середовища, методів і технологій, які активізують внутрішні ресурси особистості. Формування творчого потенціалу педагога в умовах сучасної початкової освіти є пріоритетним напрямом професійної підготовки, що забезпечує якість освітнього процесу, адаптивність до змін і створення емоційно сприятливого навчального середовища [5, с. 10].

Професійно-творчий потенціал включає **когнітивну, мотиваційну, діяльнісну та рефлексивну складові**, що у своїй сукупності забезпечують цілісне становлення особистості майбутнього педагога. Його формування відбувається через розвиток комплексу взаємопов'язаних компетентностей, визначених у *Професійному стандарті вчителя закладу загальної середньої освіти* (оновленому у 2024 році). До них належать:

- **інтелектуально-когнітивна компетентність**, що охоплює здатність до аналізу, узагальнення, синтезу інформації та застосування міждисциплінарних знань;

- **комунікативна компетентність**, яка сприяє ефективній взаємодії в освітньому середовищі, умінню вести діалог, презентувати власні ідеї та співпрацювати в команді;

- **креативна та інноваційна компетентність**, що відображає здатність генерувати нові ідеї, знаходити оригінальні рішення навчально-педагогічних завдань і впроваджувати інноваційні підходи;

• **інформаційно-цифрова компетентність**, яка передбачає вільне володіння сучасними цифровими інструментами, створення та використання онлайн-ресурсів у навчальному процесі;

• **рефлексивна компетентність**, що виявляється у здатності до самоаналізу, самокорекції та оцінювання результатів власної педагогічної діяльності [4].

Саме поєднання зазначених компетентностей забезпечує формування професійно-творчого потенціалу майбутнього вчителя — його готовності діяти креативно, відповідально й ефективно в умовах змін і цифрової трансформації освіти. Розглядаючи творчий потенціал майбутнього педагога професійного навчання як соціально-педагогічну систему науковці звертають увагу на мету функціонування освітньої системи – підготовку студентів до творчого вирішення завдань та називають властивості, якими повинна характеризуватися така система: доцільність, наявність компонентів і структури, взаємодія із зовнішнім середовищем, цілісність, а кінцевою метою є творча професійна готовність [3, с. 288]. Важливою умовою цього процесу є створення інноваційного освітнього середовища, у якому студенти мають змогу реалізувати власні ідеї, застосовувати набуті знання на практиці, працювати над проектами, використовуючи сучасні цифрові ресурси.

Іншомовна проектна діяльність є ефективним засобом формування професійно-творчого потенціалу майбутніх педагогів, адже поєднує практичне використання мовних навичок із дослідницькою, комунікативною та творчою активністю студентів. Проектна діяльність є як методом навчання, так і засобом практичного застосування засвоєних знань і вмінь у сфері майбутньої професійної діяльності [1, с. 121]. Вона сприяє розвитку здатності застосовувати іноземну мову як інструмент професійного спілкування, співпраці та самовираження у міжкультурному середовищі.

Проектна діяльність має міждисциплінарний характер, що забезпечує інтеграцію мовної, фахової та цифрової підготовки. У процесі роботи над іншомовними проектами студенти виступають не лише як виконавці завдань, а

й як дослідники, дизайнери освітнього продукту, комунікатори та генератори ідей. Такий підхід активізує їхню пізнавальну діяльність, розвиває ініціативність, самостійність, відповідальність, уміння працювати в команді та презентувати результати своєї роботи в англомовному контексті. Проектна діяльність дозволяє ефективно вирішувати завдання розвитку творчих можливостей студентів, умінь самостійно конструювати свої знання та застосовувати їх для вирішення пізнавальних і практичних завдань з орієнтування в інформаційному просторі [1, с.121].

Іншомовна проектна діяльність дозволяє поєднати навчання іноземної мови з фаховою підготовкою студентів різних спеціальностей — початкової освіти, технологічної та фізкультурної. Наприклад, майбутні вчителі початкової школи створюють інтерактивні уроки англійської мови для молодших школярів; студенти технологічного відділення розробляють міжпредметні STEAM-проекти англійською мовою; майбутні педагоги фізичного виховання готують англомовні відеоуроки, спортивні сценарії чи інтерактивні ігри. Такий підхід сприяє розвитку фахової спрямованості іншомовної підготовки та формує здатність використовувати англійську мову у професійному контексті.

Важливу роль у цьому процесі відіграє застосування цифрових інструментів і платформ — *Canva, Padlet, Google Workspace, Genially, Kahoot, Quizizz* тощо. Вони створюють умови для візуалізації ідей, розробки інтерактивних матеріалів, мультимедійних презентацій, навчальних вікторин, що підвищує мотивацію студентів, залучає їх до активної співтворчості й розкриває їхній творчий потенціал. Використання таких технологій сприяє також розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності, визначеної в сучасному професійному стандарті педагога, яка є невід’ємною складовою його готовності до інноваційної діяльності.

Впровадження практичних заходів та навчальних блоків, які можна інтегрувати у програму підготовки майбутніх учителів початкової школи для розвитку їхнього творчого потенціалу, зумовлені формуванням здатності майбутнього вчителя до креативного мислення, проектування навчального

середовища та застосування інноваційних методик навчання [5, с. 7]. Таким чином, іншомовна проєктна діяльність виступає інтеграційним середовищем формування професійно-творчого потенціалу, у якому гармонійно поєднуються мовна, фахова та цифрова підготовка. Вона не лише сприяє розвитку мовленнєвих умінь, але й формує професійно-творчу позицію майбутнього вчителя — здатного ініціювати інновації, критично мислити, рефлексувати та створювати власні освітні продукти.

Реалізація іншомовної проєктної діяльності у підготовці майбутніх педагогів передбачає урахування специфіки кожної спеціальності, поєднання професійної спрямованості з розвитком мовних і цифрових компетентностей.

Приклади таких проєктів демонструють, як саме англійська мова стає засобом професійного самовираження, творчої ініціативи та міждисциплінарної взаємодії.

Студенти спеціальності «Початкова освіта» працюють над створенням інтерактивних уроків англійської мови для молодших школярів, використовуючи платформи *Canva*, *Genially*, *LearningApps*. Такі проєкти передбачають розробку мультимедійних презентацій, інтерактивних карток чи онлайн-квестів, що формують у майбутніх учителів навички добору автентичних матеріалів, візуалізації навчального контенту й дидактичного дизайну. Іншим прикладом є відеопрезентації культурних традицій англійських країн, які розвивають міжкультурну компетентність, мовленнєву виразність і навички роботи з відеоінструментами (*Clipchamp*, *Canva Video*, *CapCut*). Також ефективним є створення інтерактивних онлайн-уроків англійської мови для молодших школярів; розробка навчальних ігор, створення мінікурсів із розвитку мовлення учнів початкової школи.

Студенти спеціальності «Технологічна освіта» створюють навчальні матеріали з інтеграцією технологій та англійської мови, наприклад, цифрові інструкції, майстер-класи, віртуальні тури чи відеопроєкти з професійної лексики; створення англійських презентацій і блогів про технічні інновації. Особливу увагу приділено міні-проєктам «STEAM English», у яких

поєднуються принципи STEM/STEAM-підходу, креативне використання цифрових інструментів (Padlet, Canva, Tinkercad) і професійна комунікація англійською мовою. Такі завдання формують уміння застосовувати іноземну мову як інструмент пізнання та інновацій у технічній сфері.

Студенти спеціальності «Фізична культура» розробляють англомовні вправи, спортивні сценарії та відеоуроки для молодших школярів, використовуючи платформи *YouTube, Canva, PowerPoint Video*. Такі проєкти сприяють розвитку навичок усного мовлення, самопрезентації та педагогічної комунікації. Окрему цінність мають інтерактивні спортивні ігри з елементами іноземної мови, які інтегрують рухову активність і навчання англійської в ігровій формі, розвиваючи одночасно фізичні та когнітивно-комунікативні здібності учнів. Високо продуктивними є створення інтерактивних спортивних ігор англійською мовою; організація англомовних спортивних заходів у форматі «*Move & Speak*».

Заохочення майбутніх учителів до створення власних цифрових освітніх ресурсів сприятиме їхній активній участі в освітньому процесі та розвитку творчих підходів до навчання [2]. Таким чином, іншомовна проєктна діяльність у поєднанні з цифровими технологіями стає ефективним інструментом формування професійно-творчої компетентності майбутніх педагогів різних спеціальностей, сприяючи розвитку мовної, креативної, інформаційної та соціальної складових їхнього професійного становлення.

Висновки. Формування професійно-творчої компетентності майбутніх педагогів є однією з провідних умов їхньої успішної самореалізації у сучасному освітньому середовищі. Розвиток креативності, гнучкого мислення, ініціативності та здатності до інновацій визначає готовність учителя до ефективної педагогічної діяльності в умовах цифрової трансформації освіти.

Іншомовна проєктна діяльність виступає дієвим засобом розвитку професійно-творчої компетентності, оскільки інтегрує мовний, комунікативний, пізнавальний та професійний компоненти. У процесі виконання проєктів студенти вчаться застосовувати англійську мову у практичному контексті своєї

майбутньої спеціальності, розвивають навички командної роботи, критичного мислення та самостійності.

Застосування цифрових технологій, таких як Canva, Genially, Padlet, Google Workspace, не лише підвищує ефективність навчання, а й створює умови для самовираження, рефлексії та креативного підходу до педагогічної діяльності. Це сприяє формуванню цифрової, комунікативної та креативної компетентностей, які є складовими професійного портрета сучасного педагога.

Отже, поєднання іншомовної проєктної діяльності та цифрових технологій забезпечує комплексний розвиток особистості майбутнього вчителя, формуючи його готовність до інновацій, творчої співпраці та реалізації власного педагогічного потенціалу. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку методичних моделей і цифрових ресурсів, що сприятимуть персоналізації навчання та розвитку творчості студентів педагогічних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Бондар Г. Роль проєктної діяльності у формуванні іншомовної професійної компетентності студентів немовного ЗВО. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2021. № (1(5)). С. 118–125. URL: [https://doi.org/10.31499/2706-6258.1\(5\).2021.235213](https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(5).2021.235213) (дата звернення: 06.10.2025).

2. Борзик, О. Б., Четаєва Л. П., Клеба А. І. Цифрові ресурси як засіб розвитку професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів. *Zenodo* 20 жовтня 2024. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13957115> (дата звернення: 05.10.2025).

3. Вовк Л. Розвиток творчого потенціалу майбутніх педагогів професійного навчання в сучасних умовах ринку праці. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 69. Том 1. 330 с. URL: <https://cutt.ly/Xr7VeWFv> (дата звернення: 29.09.2025).

4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. *Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 05.10.2025).

5. Якименко П. В. Формування творчого потенціалу педагога в контексті сучасної початкової освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 20. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16364841> (дата звернення: 25.05.2025).